

Tijdens de Super Bowl Halftime Show in 2012

Madonna als activist in 2014 tijdens het Bringing Human Rights Home-concert van Amnesty International

American Songbook

The Queen of Pop

In American Songbook nemen we evergreens, muzikale iconen en songs, die een tijdgeest belichamen onder de loep. Akkoord. Het Eurovisie Songfestival-optreden was allesbehalve haar beste. Maar, een ster kan niet altijd stralen. Zeker niet als er een roze wolk voorbijtrekt met daarop Duncan Laurence. *Loving you is a losing game?* Niet als je van Madonna houdt.

TEKST → ROBERT DE KONING (JOURNEYLISM.NL)
FOTOGRAFIE → WIKIMEDIA COMMONS

★ Toen televisie nog het venster op de wereld was, werden optredens op het netvlies gebrand. Elvis en The Beatles bij Ed Sullivan. Michael Jacksons *moonwalk* tijdens 25 jaar Motown. Queen op Live Aid. Madonna die, rollend in een trouwjurk over het podium van de MTV Awards, *Like a Virgin* zingt. Soms was er bewondering, soms sprak men er schande van. Maar uiteindelijk schreven deze optredens geschiedenis. En Madonna? Die schrijft nog even door.

Brandstapel

Meer dan 35 jaar na haar debuut weet de Queen of Pop de gemoederen nog steeds te raken. Niet door als een krolse maagd over een podium te kruipen of een videoclip vol blasfemie te lanceren. Nee, Madonna is zestig. En ondanks dat ze er niets aan kan doen dat ze op 16 augustus 1958 in Bay City, Michigan ter wereld kwam, moet ze zich al een jaar lang verdedigen voor haar leeftijd. Hoe zou dat de twee maanden oudere Prince zijn vergaan als hij nog

'Kunst moet controversieel zijn, that's it'

had geleefd? Of Bono van U2, wanneer hij in 2020 de zestig aantikt? Charles Aznavour, Frank Sinatra: 'Wat geweldig dat ze tot op hoge leeftijd optraden'. David Bowie: 'Te jong gestorven', wat klopt, maar hij was wel negen jaar ouder dan Madonna nu is. Seksisme is de nieuwe brandstof voor critici die eerder in Madonna's carrière religie, purisme en conservatisme als hout op de brandstapel gooiden.

Dunkin' Donuts

"Hoe zou ik ooit iets anders hebben kunnen worden met zo'n voornaam? Het was of non of wie ik nu ben." Madonna Louise Ciccone haalde op school de hoogste cijfers van de klas, hield zielsveel van dansen en werd na de vroege dood van haar moeder een rebel. Op haar negentiende

'Seksisme is de nieuwe brandstof voor critici die eerder in Madonna's carrière religie, purisme en conservatisme als hout op de brandstapel gooiden'

stopte ze met haar opleiding en verruilde ze Michigan voor New York. "Ik arriveerde met 35 dollar op zak." De eerste New Yorker die ze aansprak, bood haar een slaapplek aan op zijn bank. Ze ging aan de slag bij Dunkin' Donuts, nam danslessen en trad op met het Pearl Lang Dance Theater. Ze drumde en speelde gitaar in de band The Breakfast Club voordat ze haar eigen groep Emmy oprichtte. Drie jaar nadat ze in New York arriveerde, tekende ze als solozangeres bij Sire Records. Een jaar later kwamen de eerste singles uit: *Everybody* en *Burning Up*. Samen met *Borderline*, *Holiday* en *Lucky Star*, verschenen de nummers op *Madonna*, haar debuutalbum. Het eerste schaap was over de dam. Een dam die na de lancering van *Like a Virgin* wereldwijd doorbrak.

Powerhouse

Na *Like a Virgin* volgden onder andere de albums *True Blue*, *Ray of Light* en *Confessions on a Dance Floor*. Madonna speelde in films als *Desperately Seeking Susan*, *Dick Tracy* en won een Golden Globe voor haar rol in *Evita*. Er leek geen eind te komen aan het succes van dit *powerhouse*. Zelf leek ze er niet door verrast. Gevraagd naar haar droom antwoordde ze in 1984: "De wereld veroveren!" Kijkend naar de cijfers lijkt dat gelukt. Van *Like a Virgin* werden meer dan 21 miljoen exemplaren verkocht. Met meer dan driehonderd miljoen albums voert ze de ranglijst van meest verkochte solo-artieste ooit aan. Toen ze in 2012 de Super Bowl XLVI Halftime Show deed, keek een recordaantal van 114 miljoen Amerikanen, meer dan naar de wedstrijd zelf. Achtendertig singles haalden de Billboard 100, vier mee dan The Beatles. *Last but not least*, is ze met meer dan 1,4 miljard dollar aan tournee-opbrengsten ook de succesvolste soloartiest in de geschiedenis.

Invloed

Maar Madonna is meer dan cijfers en records. Madonna is controversie. Is mode, vernieuwing, kunst, cultuur, filantroop, talentscout, voorvechtster van gelijke rechten. Voor vrouwen, voor (seksuele) minderheden, voor zestig-plussers. "Zeggen dat Madonna een popster is, is even ongepast als Coca-Cola een frisdrankje

noemen", aldus schrijver Rodrigo Fresán. Haar platenlabel Maverick maakte van Alanis Morissette en haar album *Jagged Little Pill* een wereldster. Met *Vogue* bracht Madonna een dans- en cultuuruiting vanuit de schaduw in het licht. Haar video's waren pilaren onder het succes van MTV. En als die zender weer eens iets verbood, dan bracht ze haar werk gewoon uit als video single. Zoals in 1990 gebeurde met het stomende *Justify My Love*, dat na verbanning voor 9,98 dollar als home video in de schappen lag.

Like a Prayer

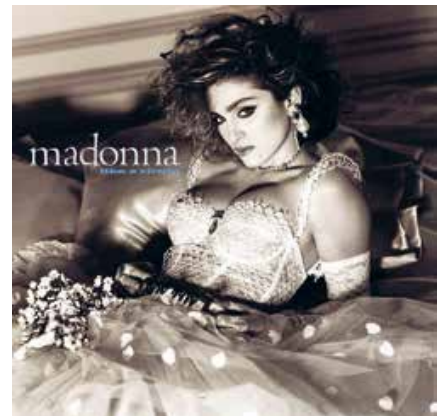
"Kunst moet controversieel zijn, that's all", zei Madonna dertig jaar geleden tegen de *New York Times* naar aanleiding van alle commotie rondom *Like a Prayer*. De katholieke kerk excommunicerde haar, Pepsi cancelde commercials en haar tourneesponsoring, hele volkstemmen waren boos en gechoqueerd. In de video brandden kruisen, was Madonna intiem met een (zwarte) heilige en werd een onschuldige, donkere man opgesloten voor aanranding. Ze schopte tegen heilige huisjes. Hield een spiegel voor. Voor veel Amerikanen was het te veel. Toch bereikte *Like a Prayer* een eerste plaats in de hitparade. De boodschap kwam aan en over. "Dichterbij kunst kan popmuziek niet komen", schreef *Rolling Stone Magazine*. Toen het stof was neergedwarreld, kwam Madonna met *Justify my Love*. "Poor is the man, whose pleasures depend, on the permission of another", verschijnt aan het eind van de video in beeld. Een *Material Girl* laat zich de mond niet snoeren.

In *Desperately Seeking Susan*

Madonna op de MDNA Tour in Seattle in 2012

De beroemde cover van de single *Like a Virgin*

De trouwjurk van *Like a Virgin* is te zien in een van de Hard Rock cafés